

HÜKÜMET HAKKINDA GENSORU

9 Şubat 1967

Benden önce konuşan parti sözcüleri, önümüzde bütçe görüşmeleri olması dolayısıyla gensorunun gereksiz ve zamansız olduğunu belirttiler. Oysa, bu sorunda üzerinde durulması gereken asıl konu; gensoru açılmasını gerekli kılan Anayasamız ile bağdaşmayacak bir olay ortada var mıdır, yok mudur konusudur. Biz de biliyorduk, gensoru önermesini verirken, bütçe görüşmelerinin bir gensoru görüşmeleri niteliğinde olduğunu. Ama, o görüşmeler esas itibariyle bütçeyle ilgilidir ve sonunda verilecek oy bütçenin kabulü veya reddi oyudur. Biran için kabul edebiliriz ki, bütçe uygundur, reddedilmesi değil kabul edilmesi gereken bir bütçedir, ama bütçeyle doğrudan doğruya ilgili olmayan bir konuda - ki gensorumuzla getirdiğimiz konu bu çeşit bir konudur - bütçe kabul edilebilecek bir bütçe olmakla beraber, bir başka konuda Hükümet sorumlu durumdadır, hakkında gensoru açılması pekala gerekebilir. Bu bakımdan, bütçe görüşmelerinin yakın olması gensorunun açılmaması için, geçerli bir gerekçe değildir. Partimiz bundan önce çeşitli nedenlerle Hükümetin tutumunun, politikasının Anayasa çizgisi dışına düşmekte olduğunu belirtmişti. Yalnız partimiz değil, başka partiler de memurların başka yerlere atanması konusunda, Yargıtay kararlarına uyulmaması konusunda, öğretmenlere baskı yapılması konusunda aynı noktayı belirtmişlerdi.

Son defa Genelkurmay Başkanının yayınlamış olduğu emirnameyi Başbakanın benimsemesi, onaylaması, önceden haberdarım demesi ve özellikle bu emirname dolayısıyla verdiği demeçler, yine Hükümetin Anayasaya aykırı, Anayasa çizgisi dışı bir tutum ve politikada olduğunu göstermektedir. Kanımızca bu nedenle Sayın Başbakan ve Hükümeti iki taktik kullanmak istemektedirler. Birincisi; bir komünist tehlikesi, hatta yalnızca komünist tehlikesi değil, komünist ihtilali tehlikesi alarmı yaratarak ortalığı toz dumana vermek, konuyu esas çizgisinden bu yöne kaydırmak ve böylece hazırlamakta olduğu, Anayasaya aykırı antidemokratik yasalara bir ortam yaratmak, son zamların, ekonomik güçlüklerin yarattığı havayı bu suretle maskeleyerek;

İkincisi de bu emirnameyi benimsemek ve savunmak suretiyle bu emirnamenin Anayasaya aykırı olup olmadığını tartışan kimseleri orduya karşı çıkıyor göstermek, bu suretle kendisini ve partisini ordunun savunucusuymuş durumuna alarak, orduyu kendi yedeğinde bir güç olarak göstermek taktiğidir.

İzninizle bu iki hususu kısaca incelemek istiyorum. Artık hepimiz biliyoruz ki, Anayasanın ikinci maddesinin getirdiği esas ilkelerden birisi; Türkiye Cumhuriyetinin, bir hukuk devletli oluşudur. Hukuk devleti Anayasada, var olan yasalara göre işleyen ve Anayasanın ve yasaların uygulanmasını yetkili organlara bırakan bir devlettir. Ülkemizde Anayasamız var, yasalarımız var, bunları uygulayacak yetkili

organlarımız var. Bu ülkede başta Hükümet olmak üzere, bütün resmi organlar, bütün resmi ve özel kuruluşlar ve bütün yurttaşlar, kişi olarak, her şeyden önce Anayasa hükümleriyle bağlıdır. Anayasanın kendisi, bütün yasalardan önce gerek organların, kurumların, gerekse kişilerin Anayasa ile bağlı olduğu hükmünü getirmiştir. Bu bakımdan, gerek kişiler, gerek kurumlar, partiler, dernekler ve saire, Anayasaya uydıkları sürece, yasaya uydıkları sürece ve bunlar hakkında yetkili organlar bir soruşturmaya geçmediği sürece birtakım komünistlik, anarşistlik, aşırılık, yok pembelik, kızılık suçlamalarıyla kişileri, kurulları, kuruluşları kötölemek yalnız kötölemekle de kalmak değil, bu kötölemeden sonra tehdit etmek herhalde Anayasa düzenine uygun olduğu iddia edilemeyecek bir durumdur.

Yalnız, düşünce düzeyinde kaldığı sürece belki buna pek itiraz edilmeyebilir, “Demokrasidir, düşünce özgürlüğü vardır, o öyle görüyordur” denebilir. Nitekim burada hukuka, mantığa dayanarak değerlendirmeler yapacak yerde, bir takım çirkin sıfatlarla hücumla geçen sözcü arkadaşımız için, ben de pekâlâ karşı sıfatlar bulabilir, “Amerikan emperyalizminin uşakları” diyebilirim. O “uşakları” deyimini kullandı, söz kendisininidir. Sonra, “faşizm çömezleri”, diyebilirim. Fakat bunu yalnız demekle ve düşünmekle kalmazlar, iktidarda bir kişiyen eğer, bu iktidarından, bu mevkiimden yararlanarak bu suçlamaları bir tehdit, boğmak, ezmek, öldürmek bastırmak gibi tehditler yolunda kullanırsam, o zaman bu davranışın ne hukuk devletiyle, ne de Anayasanın getirdiği demokratik hak ve özgürlüklerle bağdaştırılacak bir noktası yoktur. Ve şimdi bakıyoruz ki, bu komünistlik, anarşistlik, aşırılık, kızılık tehditleri hep Anayasanın eksiksiz, tastamam uygulanmasını, Anayasanın özellikle emekçi kitlelere, dar gelirli, yoksul halka sağladığı hakların, özgürlüklerin gerçekleşmesini, emekçi halkın da bir siyasi örgüte sahip olarak demokratik yoldan siyasi mücadeleye girmesini, ülke siyasetine ağırlığım koymasını savunanlara yöneltiliyor. Oysa, dünyada hep biliyoruz, hiçbir çok partili demokratik rejim yoktur ki, örnek aldığımız hiçbir Batılı demokratik rejim yoktur ki, orada emekçi kitleler kendi siyasi partilerine sahip olmasınlar veya sahip olma hakkına sahip olmasınlar.

Adalet Partisi Sayın Sözcüsü “Demokrasi bir denge rejimidir” dedi. Arkadaşlar hatırlarlar, herhalde demokrasinin bir denge rejimi olduğunu savunan, hatta bu tanımları ilk ortaya atan Türkiye İşçi Partisidir. Ama bir dengeden söz edebilmek için, yalnız denge kavramı hangi anlamı ifade ediyor? Denge, iki karşılıklı güç halinde olur, iki kuvvet vardır, biri diğerini dengeler. Eğer Adalet Partisi resmen ifade ettiği gibi bu ülkeyi özel sektör eliyle kalkındırmak niyetinde ise, ulusal ekonominin zirvelerine özel sektör girişimcilerini oturtmak niyetinde ise, bunun karşısına Anayasanın güvencesi altında olan emekçilerin grev, toplu sözleşme insan gibi yaşama, vergi adaleti, toprak reformu gibi haklarını savunan bir parti gelmez ise nasıl bu denge meydana gelecektir? (*Başkan konu dışına çıktığı gerekçesiyle uyarıyor.*) Adalet Partisi sözcüsü denge rejiminden bahsetti. Aynı konuya değiniyorum. Onu susturmadınız, beni de susturamazsınız. Aynı konuya değiniyorum (*AP sıralarından: “Konu dışına çıkıyor”*). Başkan Ahmet Bilgin: “AP sözcüsü konuşurken TİP milletvekilleri sessizce dinledi. Sizin de sessizce dinlemeniz gerekir”.)

Sayın AP sözcüsü Anayasayı Marksist bir anlayışla bozarak yorumladığımızı söyledi. Ama dikkat ederseniz, biz Anayasayı yorumlarken daima maddelerini ve

gerekçelerini belirterek, okuyarak yorumluyoruz. Yorum da değil, maddeleri söylüyorum. Anayasanın 4 ve 12. maddeleri Türk toplumunun sınıflardan oluştuğunu kabul eder, alın okuyunuz. Bu maddelere göre Anayasa, sosyal sınıfların varlığını kabul ettiği gibi, bu sınıfların hukuk açısından eşit olduğu hükmünü de getirir. Anayasanın ikinci maddesinin gerekçesinde ve ikinci maddesinde; sosyal devlet anlayışı ve bu sosyal devlet anlayışının gerekçesi; sosyal devletin görevinin ekonomik yönden başkalarına tabi, zümre ve sınıfları korumak olduğunu kabul eder. Bunlar bizim yorumumuz değil.

Ayrıca Anayasamız 47. maddesinde grev hakkını tanımaktadır, işverenlere karşı durumunu korumak veya düzeltmek amacıyla toplu sözleşme ve grev yapabilir, demektedir. Grev, bir yaptırımdır. Grev, işçinin haklarını kabul etmeyen işverene karşı işi tatil etmek, işvereni zarara sokmak suretiyle işçinin kullandığı bir yaptırımdır. Demek Anayasamız bir denge rejimini gerçek anlamda öngörmektedir. (Başkan konu dışına çıktığı gerekçesiyle uyarıyor) Biz Anayasayı ne Marksist açıdan, ne bu açıdan ne şu açıdan yorumlamıyoruz. Anayasanın maddeleri ve gerekçeleri ortadadır, her okuyan bundan ancak bir anlam çıkarabilir. Bu durumda demek ki emekçi sınıfların hak ve özgürlüklerini, yine Anayasa düzeni içinde, Anayasaya göre demokrasinin vazgeçilmez unsurları olan partiler yoluyla savunmak ve emekçi kitlelerinin partisi, kendi partisi yoluyla Anayasa çerçevesi içinde demokratik yoldan siyasi hayata katılmasını, iktidara gelmesini istemenin komünistlikle, aşırılıkla, anarşistlikle, düzeni yok etmekle hiçbir ilgisi yoktur.

Anayasa komünizmi yasaklıyor deniyor. Anayasa komünizm kadar faşizmi de yasaklıyor. Bu, neden söylenmiyor acaba? Tabii aslında Anayasada ne komünizme, ne de faşizme ait hüküm yoktur. Ama, Anayasanın daha önce de belirtildiği gibi kişi, zümre ve sınıf diktatörlüğünü yasaklaması, hem komünizmi, hem de faşizmi aynı derecede yasaklaması demektir. Kaldı ki, apaçık faşizm olması bile iktidarda özel sektörü temsil ettiğini açıkça söyleyen bir parti olursa, bu parti de yasaları, Anayasayı bir tarafa bırakarak bir takım nesnel suçlamalar ve tehditlerle emekçi kitlelerin hak ve özgürlüklerini savunan partileri, örgütleri, yazarları, sanatçıları, gençliği tehdit etmek yoluna giderse bu da, faşizme doğru götürecek Anayasa özgürlüklerini bastırarak bir yol olduğu için, düpedüz Anayasaya aykırı bir davranıştır.

Başbakan tarafından benimsenmesi ve savunulması dolayısıyla Başbakanın verdiği demeçlerde bu konuyu ele alanları orduya karşı çıkmış gibi göstermesine gelince; aslında bu iddia, önergemizde de belirttiğimiz gibi, ciddiyyetten yoksun bir iddiadır. Bir emirnamenin içeriğinin Anayasaya uygun olup olmadığını tartışmanın orduyla hiçbir ilgisi olmadığı mantık sahibi herkesçe açıktır. Bir şahıs, işgal ettiği mevki ne olursa olsun hiçbir zaman tek başına bütün bir kurum, bu olayımızda bir orduyu temsil edip, onunla eşitlendirilemez ve hiçbir kişinin sırf bulunduğu yerden dolayı hatadan arınmış olduğu iddia edilemez. Demokratik rejimlerin bir özelliği de, kişilerin işgal ettikleri mevki ne olursa olsun, yasal çerçeve dahilinde, demokratik hak ve özgürlükler dahilinde eleştirilebileceğidir. Hiçbir insan eleştirilemez değildir demokrasilerde. Orduya kimin karşı olduğu, kimin ondan yana olduğu ise çoktan beri herkesçe biliniyor. Türkiye İşçi Partisi kuruluşundan beri 27 Mayıs tutarlı bir şekilde, içtenlikle, ısrarla savunmuş, bizim tarihimizde oynadığı olumlu rolü belirt-

miş, yorumlamış, değerlendirmiş olan bir partidir. Türk ordusunun, Türk tarihinde daima toplumun ilerlemesi doğrultusunda, ilerici bir rol oynadığını, kaynağı ve oluşumu itibariyle halkçı bir ordu olduğunu daima belirtmiş bir kuruldur. Ama, acaba bizi bu yönden eleştirmek isteyen Sayın Başbakan ve onun partisi için aynı şey söylenebilir mi? Büyük iddialara, eleştirilere gerek yok, yıllardan beri iktidar partisine mensup kişilerin çıkardıkları yayın organlarının yayınları, yazıları ortadadır. 5.4.1963'te Büyük Meclisimizde açılmış olan bir görüşmede kimlerin 27 Mayıs'a ve orduya karşı gelmiş olduğunun belgeleri bu Meclis tutanaklarında vardır. Nihayet, Başkanımızın belirttiği gibi, son Af Kanununda da, Ceza Yasasının 159. maddesi, Tedbirler Yasasının 38. maddesi kapsamına giren dosyaların -ki sayısı bir hayli kabardır- hangi parti mensuplarına ait olduğu da hepimizin bilgisindedir ve en son olarak Kasım'da Sayın Başbakanın Adalet Partisi kongrelerinde verdiği demeçler -ki onu bir gensoru meselesiyle burada eleştirdik- onlar da hepimizin hafızasından henüz silinmemiştir. Böyle bir kaba taktikle, bu ülkede Atatürk'ün gerçek mirasçısı olan, gerçekten devrimden, halktan yana olan kuvvetleri; gençliği, partileri, emekçi kitleleri, orduya karşı göstermek taktiği kimsenin yutacağı bir taktik değildir ve ordunun aydın kadroların gerçekleri bilecek kadar yetenek sahibi insanlardır. Bu bakımdan, böyle suçlamalarla, sıfatlarla sorunlar çözümlenemez.

Adalet Partisi her konuda aynı taktiği kullanıyor. Ben de, bizim sözcülerimiz de aynı taktikle onlara çirkin sıfatlar kullanabiliriz. Ama bu Meclisin seviyesini o dereceye düşürmek istemiyoruz. Biz, yasa hükümlerini ve Anayasayı inceleyerek yorumlarımızı yapıyoruz. Sıfatlar kullanmıyoruz ve kendilerinden de emirname içeriğini, Anayasa maddelerini akıl ve hukuk kaidelerinin ışığında inceleyerek yorumlamalarını ve sonuca varmalarını diliyoruz. Sıfatlar kullanmak, demagojiler yapmak hiçbir iktidarı yerinde tutamayacaktır. İktidarlar ülkenin gerçek problemlerine gerçek çözüm yollarını bularak ancak ayakta kalabilirler, suçlamalarla, tehditlerle, muhalifleri susturmaya kalkmakla değil. Yasalar çıkararak, korkutarak değil. Böyle olsaydı dünyada bütün diktatörlükler payidar olurdu. Çünkü muhalifleri, halkı susturmak için yasa çıkarmaktan daha kolay bir şey yoktur. Ama tarihte bunun hiçbir örneği görülmemiştir. Türkiye'de de bu tip örneği olmayacaktır.

Saygılarımla.

TİP Parlamentoda, Cilt 2, Sayfa 387-391